

DOI: 10.17986/blm.1559

Adli Tıp Bülteni 2022;27(2):112-121

Cinsel İçerikli Mesajlaşmanın Öteki Yüzü: Bakış Açısı ve Mağduriyet Arasındaki İlişki

The Other Side of Sexting: Relationship between Perspective and Victimization

Dila Ergül^{1,2}, Neylan Ziyalar²¹İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye²İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ÖZ

Amaç: Cinsel içerikli mesajlaşma, internet ve sosyal medyanın yaygın kullanımıyla mesaj, fotoğraf ve video gönderiminin hızlı ve kolay hale gelmesi sonucu ortaya çıkmış ve günümüzde sık karşılaşılan bir kavram haline gelmiştir. Çalışmada cinsel içerikli mesajlaşmanın araştırma örnekleme kapsamındaki yaygınlığını, cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısını etkileyen faktörleri ve mağduriyet ile cinsel içerikli mesajlaşma arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

Yöntem: On sekiz yaş ve üzeri 565 katılımcı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ve eylemde bulunma durumu Gerekçeli Eylem Kuramı referans alınarak saptanmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi formu ve cinsel içerikli mesajlaşma ölçeği ile toplanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların %70,4'ü (398) kadın, %29,6'sı (167) ise erkeklerden oluşmaktadır. Yaş dağılımına göre katılımcıların %61,4'ü (347) 18-25, %38,6'sı (218) 26 ve üzeri yaş grubunda yer almaktadır ve yaş ortalaması 25,2'dir. Katılımcıların oldukça büyük bir çoğunluğunun cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunduğu, erkeklerin kadınlara kıyasla daha olumlu tutuma sahip olduğu ve daha sık eylemde bulunduğu, mağduriyet yaşamış olmanın cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı belirlenmiştir. Öte yandan cinsel içerikli mesajlaşmadan dolayı mağduriyet yaşayan bireylerin oranı %22,5 olmakla beraber mağduriyet yaşayan bireylerin çoğunluğunun kadın olduğu saptanmıştır. Mağduriyet şekilleri incelendiğinde bireylerin en çok duygusal ve psikolojik problemler yaşadığı; fakat mağduriyetin tek bir şekilde sınırlı kalmadığı belirlenmiştir.

Sonuç: Cinsel içerikli mesajlaşmanın yaygınlığı, bireylerin bakış açıları ve eylemde bulunmaya yönelik motivasyonları belirli ölçülerde tespit edilerek çok fazla göz önünde bulundurulmayan cinsel içerikli mesajlaşmanın Türkiye'deki konumu ve dikkate alınmaya değer olumsuzluklara da sebebiyet verebildiği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cinsel içerikli mesajlaşma, mağduriyet, gerekçeli eylem kuramı

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Dila Ergül, İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye
E-posta: dilaergul@aydin.edu.tr **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-1676-1109>

Geliş tarihi/Received: 17.04.2021
Kabul tarihi/Accepted: 02.08.2021

ABSTRACT

Objective: Sexting is emerged as a result of the frequent use of internet and social media to send messages, photos and videos quickly and easily and it became a common concept nowadays. In this sense, the aim of the study is to determine the rate of sexting for the research sample, identifying the factors which affects the perspective towards sexting and to investigate whether there is a relationship between victimization and sexting.

Methods: The sample of this research is consisted of 565 participants who are 18 years and older. Theory of Reasoned Action has been used as a background theory to predict and determine the perspective towards sexting and sexting behavior. The data were collected by using demographic information form and sexting scale which are prepared by researchers.

Results: The rate of women participants is 70.4% (398) and for men 29.6% (167). For age distribution, 61.4% (347) of the participants are in the age group of 18-25, 38.6% (218) of them are in the age group of 26 and above, and the average age is 25.2. It was determined that a great majority of the participants engaged in sexting, men had more positive attitude and more frequent behavior compared to women, and being a victim of sexting did not make a significant difference on the perspective towards sexting. The proportion of individuals who became a victim because of sexting is 22.5% and most of them were women. According to types of victimization, individuals mostly experience emotional and psychological problems; however, it has been determined that the victimization is not limited to a single form.

Conclusion: The prevalence of sexting, perspectives of the individuals and their motivation to act are determined to a certain extent. In this way, the case of unconsidered sexting in Turkey is identified and it is asserted that it can cause serious problems worth considering.

Keywords: Sexting, victimization, theory of reasoned action

GİRİŞ

Teknolojinin gelişimi, internet kullanımının yaygınlaşması ve günlük hayatın bir parçası haline gelmesiyle beraber toplumun her yaş ve kesiminden bireylerin belirli bir amaç doğrultusunda çevrimiçi iletişimi sıklıkla tercih ettiği görülmektedir. Nitekim internetin her ortamda ulaşılabilir hale gelmesi ve sosyal medya kullanımının artması kişilerin sürekli birbirleriyle iletişim halinde olmasına; hatta bazen direkt iletişimde bulunmadan bile birbirlerinden haberdar olmasına olanak sağlamıştır. Bu durum olumlu olduğu kadar olumsuz sonuçların doğmasına da sebebiyet vermektedir. Özellikle çevrimiçi ortamda gerçekleşen zorbalık, şantaj, dolandırıcılık gibi birçok suç ve bunların bireylerin hayatında bıraktığı etkiler günümüzün sıkça gündeme gelen ve üzerinde durulması gereken konuları haline gelmiştir (1). Bu bağlamda cinsel içerikli mesajlaşma da birçok genç ve genç yetişkinin dahil olduğu bir trend olarak gösterilmektedir (2). Cinsel içerikli mesajlaşma (sexting), cinsel açıdan müstehcen sayılabilecek öğeler barındırarak yazılmış mesajların ve/veya cinsel açıdan özendirici öğelere sahip (iç çamaşırı vb.), yarı çıplak ya da tamamen çıplak; kişinin kendi veya bir başkası tarafından çekilmiş fotoğraf ve videoların mail, mesaj, anlık mesajlaşma (Whatsapp vb.) yoluyla ya da sosyal medya üzerinden (Facebook, Instagram vb.) paylaşılması olarak tanımlanabilir (3).

Cinsel içerikli mesajlaşmanın bir trend haline gelmesine neden olan motivasyonları belirlemeye yönelik araştırmalara göre, daha çok genç bireylerin cinsel içerikli mesaj paylaşma sebepleri olarak cinsel aktiviteyi başlatmak, flört etmeye çalışmak ya da ilişkinin sürmesini sağlamak öne çıkmaktadır (4). Bunun yanı sıra sosyal baskı, özgüveni yükseltmek amacıyla cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video gönderimi, gönderen kişinin mesajını karşılıksız bırakmama hissiyatı ve cinsel içerikli mesajlaşmayı

cinsel bir keşif alanı olarak algılamak da eylemi gerçekleştirme sebepleri içerisinde yer almaktadır (5). Bu bağlamda cinsel içerikli mesajlaşma eylemi bireylerin cinselliği ve cinsel yönelimlerini keşfetmeleri açısından yeni bir ortam yaratmakta (6,7) ve özellikle cinselliğin ve cinsel ilişkiye girmenin tabu olduğu, evlilik öncesi cinsel ilişkinin onaylanmadığı ya da çok konuşulmadığı toplumlarda cinsel ilişkinin yerine bir alternatif olarak kullanıldığı görülmektedir (8).

Cinsel içerikli mesajlaşmanın görülme sıklığına bakıldığında ergenlerde %2,5'ten %60'a varacak şekilde büyük bir varyasyon gösterdiğini (9); yetişkinlerde ise ortalama %53,31 olduğu saptanmıştır (10). Araştırmaların çoğunda mesaj gönderme sıklığının alma sıklığından daha düşük oranda olduğu (10) ve kadınların cinsel içerikli mesaj gönderme olasılığının erkeklerden daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (11,12).

Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunan bireylerin dijital ortamda bu tarz cinsel aktivitelerde bulunmanın yüz yüze iletişime göre daha güvenli olduğuna yönelik düşünceleri olsa da (13), çevrimiçi bilgi aktarımının kontrolsüz ve hızlı olması bu güveni ortadan kaldırmaktadır. Çevrimiçi platformlarda görülen mağduriyetin giderek yaygınlaşması ve tüm dünyada görünür hale gelmesi (14) cinsel içerikli mesajlaşmanın da mağduriyet yaratma ihtimalinin yüksek olduğunu göstermektedir. Buna göre, cinsel içerikli mesajlaşmadan doğan mağduriyet çoğunlukla bireylerin kendilerine ait cinsel içerikli materyallerin ikinci bir şahıs tarafından ifşa edilme tehdidiyle maddi ve manevi olarak mağdur edilmesi ya da şantaj yoluyla benzer materyallerin rıza dışında elde edilmesiyle ortaya çıkmaktadır (15).

Cinsel içerikli mesajlaşmayı mümkün kılan teknolojik gelişmeler, aynı zamanda bu içeriklerin gönderenin bilgisi olmaksızın tanıdık veya yabancı üçüncü şahıslarla da

paylaşılmasına olanak tanımaktadır (16). Cinsel içerikli mesajların yayılması (sex dissemiation) mesajların asıl alıcısı haricinde başkalarıyla paylaşılması olarak tanımlanır (17) ve bu durum gönderenin rızası dışında gerçekleştiğinde ciddi sonuçlar doğurabilmektedir. Günümüz literatüründe partnerlerin birbirlerine ait cinsel içerikli mesajları üçüncü şahıslarla paylaşması, birbirlerinden tehdit veya şantaj yoluyla taleplerde bulunması “intikam pornosu” (revenge pornography) olarak tanımlanmakta (18) ve cinsel içerikli mesajların yayılması kapsamında ele alınmaktadır. Konuyla ilgili çalışmalar yapmış araştırmacıların çoğu ikili ilişkilerin sonucunda meydana gelen çatışmalı ayrılıkların bu tarz mesajların yayılmasında önemli bir rol oynadığını belirtmiştir (19,20). Bunun yanı sıra, partnerlerin haricindeki kişilerin de başka sebepler doğrultusunda (örneğin; şaka olarak, para karşılığında ya da hiçbir sebep olmaksızın) bu paylaşımları gerçekleştirdiği görülmektedir (17). Cinsel içerikli mesajlaşmanın yarattığı mağduriyet bireyler için içinden çıkılması zor bir durum yaratmaktadır. Bu bağlamda cinsel içerikli mesajlaşmadan doğacak olası duygusal, sosyal ve hukuki sonuçlar çeşitli araştırmacılar tarafından gündeme getirilmektedir. Nitekim sosyal ve duygusal sağlıktan (1), bireylerin kişisel ilişkileri ve itibarlarının etkilenmesine kadar (20) birçok olumsuz etkenden söz edilmiştir. Ayrıca, mağduriyet yaşayan bireylerin depresyon, anksiyete, özgüven eksikliği gibi birçok psikolojik problemle de karşılaştığı saptanmıştır (21).

Cinsiyet, yaş, cinsel içerikli mesajlaşmanın algılanış şekli gibi faktörler yayma davranışıyla ilişkili bulunmuştur. Buna göre, kadınlar erkeklere oranla mesaj yayma davranışını daha az gösterirken gençlerin yetişkinlere nazaran daha yüksek oranlara sahip olduğu gözlemlenmiştir (22). Ayrıca, kadınlar cinsel içerikli mesajlaşmanın daha özel olduğunu ve yakın ilişkiler içerisinde gerçekleşmesi gerektiğini düşünürken erkekler cinsel içerikli mesajlaşmanın oldukça yaygın ve kabul edilebilir bir davranış olduğunu; fakat bu mesajların başkalarına gönderilmesinin uygun olmadığını vurgulamıştır. Ne var ki, erkek katılımcılar davranışın uygunsuz olduğunu belirtse de erkeklerin partnerlerinden gelen mesajları başkalarına gönderme davranışında bulunmasının oldukça yaygın olduğunu düşünmektedir (23). Mağduriyetin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında kadınların cinsel içerikli mesajlaşma sırasında daha fazla baskı ve zorlamaya maruz kaldıklarını belirterek mağdur olma ihtimallerinin daha yüksek olduğu (24) ve kadınların cinsel içerikli mesajlaşma sonucu yaşadığı olumsuz deneyimlerin erkeklerden daha fazla olduğu (25) görülmektedir.

Cinsel içerikli mesajlaşma eylemi, görülme sıklığı, arkasında yatan sebepler ve doğurduğu sonuçlar ile dünya genelinde farklı çalışmalara konu olarak, ülkemizde de bu alana yönelik çalışmaların yapılmasının gerekliliğini gözler önüne sermektedir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı 18 yaş ve üzeri internet kullanıcısı olan bireylerde cinsel içerikli

mesajlaşmanın yaygınlığını saptamak, araştırma örneklemini kapsamında cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısını ve eylem sonucunda mağduriyete uğramış bireyleri belirlemek ve mağduriyete uğrayanlarla uğramayanlar arasında cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı yönünden herhangi bir farklılık olup olmadığını saptamaktır.

Kuramsal Çerçeve

Bu çalışma Gerekçeli Eylem Kuramı'nın öne sürdüğü bilgiler kapsamında ele alınmış ve yürütülmüştür. Buna göre, 1975 yılında Ajzen ve Fishbein (26) tarafından geliştirilen Gerekçeli Eylem Kuramı, bireylerin kendi iradeleri kapsamında ve gönüllü olarak gerçekleştirdikleri davranışların temelinde bireyin o davranışa yönelik tutumu ve öznel normların yattığını savunur. Bir başka deyişle, bireyin davranışı gerçekleştirmesinin belirleyicisi olan niyet; kişinin davranışa yönelik tutumu ve öznel normlarına bağlıdır. Burada davranışsal niyet, bireyin o eylemi gerçekleştirme olasılığının ne kadar güçlü olduğuna işaret etmektedir. Dolayısıyla bir davranışa ilişkin tutum ve öznel norm ne kadar olumlu ve kuvvetliyse bireyin söz konusu davranışı gerçekleştirme olasılığı o kadar yüksektir (27). Bu bağlamda tutum, ilgili davranışa yönelik algılanan olumlu veya olumsuz sonuçlardan ve kişinin bu sonuçlara verdiği değerden oluşur (27). Öznel normlar ise bireyin sosyal çevresinde önemli kabul ettiği kişilerin (arkadaşlar, akranlar, aile vb.) o davranışa ilişkin tutumunu yansıtmaktadır. Bir başka deyişle, öznel norm davranışın sosyal çevre tarafından ne derece kabul gördüğüyle ilgilidir. Dolayısıyla birey davranışa yönelik olumlu tutuma sahipse ve sosyal çevresinde de bu davranışın kabul gördüğünü ve gerçekleştirildiğini düşünürse; ilgili davranışı gerçekleştirme olasılığı artmaktadır (27).

Birçok farklı alanda yapılan araştırmalarda kullanılan Gerekçeli Eylem Kuramı bireylerin davranışlarını anlamak ve öngörebilmek adına oldukça tutarlı bir model olarak ele alınmaktadır (28,29). Cinsel içerikli mesajlaşma ve Gerekçeli Eylem Kuramı çerçevesinde yapılan çalışmalara göre de daha olumlu tutum ve öznel norma sahip bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik niyetlerinin daha fazla olduğu ve buna bağlı olarak davranışı daha sık gösterdikleri gözlemlenmiştir (3). Tüm bu bilgilerin ışığında ilgili kuramın cinsel içerikli mesajlaşma davranışını öngörebilmek adına uygun ve doğru sonuçlar verebileceği düşünüldüğünden, çalışmanın dizaynı Gerekçeli Eylem Kuramı çerçevesinde geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEMLER

Çalışma 18 yaş ve üzeri internet kullanıcısı bireylerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması verileri (30) kapsamındaki internet kullanıcıları oranı Türkiye nüfusuna oranlandığında ortaya çıkan örneklem büyüklüğü çerçevesinde 565 kişi katılmıştır. Veriler 2020 yılının Mart ayına ait olup; literatür kapsamında

araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılarak çevrimiçi platformlar aracılığıyla toplanmıştır.

Katılımcılara araştırma amacı ve yöntemi hakkında bilgi veren onam formu ve devamında cinsel içerikli mesajlaşmanın tanımı ve içerdiklerine yönelik bilgi metni verilmiştir. Üç bölümden oluşan anket formunun ilk bölümünde yaş, cinsiyet, eğitim durumu, ilişki durumu, cinsel yönelim ve internet kullanım süresine ait sorular yer almıştır. İkinci bölüm Hudson'ın (3) çalışmasında kullandığı ölçekten uyarlanarak hazırlanmış cinsel içerikli mesajlaşma ölçeğinden oluşmaktadır. Uyarlama çalışması kapsamında öncelikle ölçek Türkçe'ye çevrilerek ifadelerin anlam bakımından uygunluğuna dair ilgili alanlarda uzman kişilerden geribildirim alınmıştır. Sonrasında ölçüm aracının ölçüm özelliğini test edebilmek amaçlı 20 kişilik pilot çalışma uygulanmış; ölçeğin ilgili konuyu ölçümleyebildiği ve hem pilot çalışma kapsamında hem de örneklem genelinde güvenilirlik katsayısının yeterli olduğu saptanmıştır (31). Bahsedilen ölçek gerekçeli eylem kuramı baz alınarak oluşturulduğundan, (a) Cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik tutum, (b) Cinsel içerikli mesajlaşmada öznel normlar, (c) Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma olasılığı ve (d) Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma sıklığı olarak 4 farklı alt ölçekten meydana gelmektedir. Her bir alt ölçek için mevcut önermeler 4'lü ve 5'li Likert ölçekler şeklinde olup; ilgili alt ölçeğe göre tutum ve davranışı ölçmeyi amaçlamıştır. Son bölüm ise katılımcıların cinsel içerikli mesajlaşmadan ötürü mağduriyet yaşayıp yaşamadığı, yaşadığıysa bu mağduriyetin ciddiyeti ve çeşidine yönelik sorulardan oluşmaktadır.

İstatistiksel Analiz

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 22 sürümü kullanılmıştır. Veri analizinde tanımlayıcı istatistik, Pearson korelasyon ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılanların cinsiyet dağılımına bakıldığında %70,4'ünün (398) kadın, %29,6'sının (167) ise erkek olduğu görülmüştür. Yaş dağılımı incelendiğinde katılımcıların %61,4'ü (347) 18-25 yaş grubunda, %38,6'sı (218) 26 ve üzeri yaş grubunda yer almaktadır. %76,3 (431) oran ile katılımcıların büyük çoğunluğunu lisans mezunları oluşturmaktadır. Cinsel yönelim incelendiğinde katılımcıların %87,8'inin (496) heteroseksüel olduğu görülmüştür. İlişki durumlarına göre ilişkisi olmayan bireyler %45,1 (255) oranında iken ilişkisi olan bireylerin %39,8 (225) oranında olduğu saptanmıştır. Katılımcıların %40,2'si (227) 3-5 saat aralığında internet kullanımında bulunurken diğer büyük çoğunluğu ise %30,8 (174) ile 5 saat ve üzeri internet kullanıcıları oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik özelliklerine ait detaylı bulgular Tablo 1'de gösterilmiştir.

Cinsel İçerikli Mesajlaşmaya Yönelik Tutum

Katılımcıların cinsel içerikli mesajlaşmayı betimlerken çoğunlukla daha olumlu ifadeleri tercih ettikleri görülmüştür.

%50'den fazla katılımcının "kesinlikle katılıyorum" ya da "biraz katılıyorum" cevaplarıyla tercih ettikleri ve olumlu tutuma yönelik bazı nitelermeler "heyecan verici" (%71,5), "flörtöz" (%67,6), "seksi" (%64,5), "kışkırtıcı" (%63) ve "eğlenceli" (%60,6) şeklindedir. Olumsuz tutuma yönelik ifadelerle bakıldığında ise katılımcıların çoğunlukla bu nitelermeleri tercih etmediği saptanmıştır. Nitekim "ahlaka aykırı" için "kesinlikle katılmıyorum" seçeneği %46,9 iken, "iğrenç" için %39,6 ve "yakışsız" için %36,6 olarak belirlenmiştir. Olumsuz tutuma yönelik ifadelerde en çok tercih edilen nitelermenin katılımcıların %70,6'sının "kesinlikle katılıyorum" ya da "biraz katılıyorum" seçeneklerini tercih ettiği "tehlikeli" ifadesi olmuştur.

Katılımcılar olumlu betimlemeleri daha çok tercih etse de cinsel içerikli mesajlaşma sonucunda karşılaşılabilecek muhtemel olumsuzluklar olduğunu düşünmektedir. Nitekim, katılımcılar "biraz katılıyorum" ya da "kesinlikle katılıyorum" diyerek cinsel içerikli fotoğraf/video (%78,2) ve cinsel içerikli mesaj (%73,1) göndermenin ağır bedellerinin olabileceğini söylemiştir. Yine katılımcıların çoğunluğu kendi

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Demografik değişkenler (n=565)		n	%
Cinsiyet	Kadın	398	70,4
	Erkek	167	29,6
Yaş	Beliren Yetişkin (18-25)	347	61,4
	Yetişkin (26 ve üzeri)	218	38,6
Eğitim	İlkokul	0	0
	Ortaokul	1	0,2
	Lise	18	3,2
	Lisans	431	76,3
	Yüksek Lisans	104	18,4
Cinsel yönelim	Doktora	11	1,9
	Heteroseksüel	496	87,8
	Homoseksüel	8	1,4
	Biseksüel	37	6,5
	Diğer	15	2,7
İlişki durumu	Cevap vermek istemiyorum	9	1,6
	İlişkisi yok	255	45,1
	İlişkisi var	225	39,8
	Nişanlı	16	2,8
	Evli	52	9,2
	Boşanmış	4	0,7
	Dul	0	0
İnternet kullanım süresi	Cevap vermek istemiyorum	13	2,3
	1 saatten az	4	0,7
	1-3 saat	160	28,3
	3-5 saat	227	40,2
	5 saat ve üzeri	174	30,8

yaş grubundaki insanların cinsel içerikli mesaj (%72) ve cinsel içerikli fotoğraf/video (%59,9) gönderiminde gerçek hayata kıyasla daha cüretkar olabileceklerini düşünmektedir. Hem mesaj hem fotoğraf/video için katılımcıların %25'i kararsız kalırken, %45,3'ü cinsel içerikli mesaj göndermenin çok da büyük bir mesele olmadığını düşünmektedir. Öte yandan cinsel içerikli fotoğraf/video için katılımcıların %41,6'sı "kesinlikle katılmıyorum" ya da "biraz katılmıyorum" diyerek bunu büyük bir mesele olarak görmektedir. Son olarak katılımcıların çoğunluğu cinsel içerikli fotoğraf/videoların (%47,6) ve mesajların (%57) üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağını düşünmektedir.

Cinsel İçerikli Mesajlaşmada Özel Normlar

Katılımcıların büyük çoğunluğu kendi yaş grubundaki kadınların başkasına cinsel içerikli mesaj (%65,3) ve fotoğraf/video (%54,1) göndermesinin yaygın bir davranış olduğunu düşünürken; kendi yaş gruplarındaki erkeklerin cinsel içerikli mesaj (%90,6) ve fotoğraf/video (%77,8) gönderiminin kadınlara kıyasla daha yaygın olduğu görüşündedir. Yine kadınlara kıyasla erkeklerin kendisine ait cinsel içerikli fotoğraf/videoları çevrimiçi platformlarda paylaşması (%58,2) ve bu içeriklerin üçüncü şahıslarla paylaşılmasına (%44,1) yönelik "hiç yaygın değil" veya "pek yaygın değil" cevapları kadınlar düşünülerek verilen cevaplara kıyasla neredeyse yarı yarıya bir farklılık göstermektedir.

Katılımcıların %46,2'si çoğu yakın arkadaşının birilerine cinsel içerikli mesaj; %38,3'ü ise cinsel içerikli fotoğraf/video gönderdiklerini düşünmektedir. Öte yandan, katılımcıların yarıya yakını cinsel içerikli fotoğraf/video (%53,1) ya da mesaj (%44,8) gönderirse önemsedikleri insanlar tarafından kınanacağını düşünmektedir.

Cinsel İçerikli Mesajlaşma Eyleminde Bulunma Olasılığı

Bulgular bazı durumların katılımcıların eylemde bulunma olasılığını artırdığı göstermektedir. Bu bağlamda, katılımcıların yarısından fazlası sırasıyla eğer mesajı gönderdiği kişi eşiyse (%88,8), mesajı gönderdiği kişiye güveniyorsa (%80,5), mesajlaştığı kişiyle ilişkisi varsa (%77,3), doğru kişiyi bulduğunu düşünüyorsa (%73,2), gönderdiği mesajın gizli tutulacağından eminse (%71), daha çekici görünüyorsa (%53,8), vücudu daha formdaysa (%53,2) ve hoşlandığı kişiden cinsel içerikli mesaj aldıysa (%53,3) "biraz olası" ya da "çok olası" diyerek cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunabileceğini belirtmiştir. Sarhoş (%46) ya da uyuşturucu madde etkisinde olmak (%51,5) eylemde bulunma olasılığını çoğunlukla etkilememektedir. Öte yandan katılımcılar şantaja uğramanın (%79,8) ya da baskı altında olmanın (%81,5) da cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmaları üzerinde bir etkisi olmayacağı görüşündedir. Buna ek olarak katılımcıların %46,9'u cinsel içerikli mesajlaşma sırasında; %46,5'i ise cinsel içerikli fotoğraf/video gönderirken normale kıyasla daha cüretkâr olabileceğini/ileri gidebileceğini belirtmiştir.

Cinsel İçerikli Mesajlaşma Eyleminde Bulunma Sıklığı

Katılımcıların %60,2'si bir başkasına cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video gönderirken; %66,5'i de bir başkasından bu tarz içerikler aldığını belirtmiştir. Çoğu katılımcı bir başkasının çevrimiçi profilinde cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video paylaşımında bulunmamış (%76,3) ve başkası için çektikleri mesajları/fotoğrafları diğer kişilerle paylaşmamıştır (%81,2). Yine katılımcıların yarısından fazlası başkası için gönderilmiş bir içeriğin kendileriyle paylaşılmadığını belirtmiştir (%54,2). Katılımcıların %36,3'ü başka birinden bu tarz içerikler göndermesini istemişken; %47,6'sı böyle bir talepte bulunmamıştır.

Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma motivasyonları incelendiğinde, katılımcıların çoğunun ilişkisine heyecan katabilmek için (%69,9), kendilerine gönderilen mesaja bir cevap olarak (%67,6), eşine/sevgilisine seksi bir hediye olarak (%63,7), flörtöz olabilmek için (%53,6) ve seksi hissedebilmek için (%50,3) cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmayı tercih ettikleri saptanmıştır.

Katılımcıların cinsel içerikli mesajlaşma ölçeği puanlarının cinsiyet, yaş, mağdur olma/olmama durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek adına uygulanan analizler sonucunda tutum ($F=11.265$; $p<0,01$) ve eylemde bulunma sıklığı ($F=5.774$; $p<0,05$) alt ölçeklerinden alınan puanların cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark oluşturduğu gözlenirken; öznel norm ($F=0,684$; $p=0,409$) ve eylemde bulunma olasılığı ($F=0.065$; $p=0,799$) için anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ortalamalar dikkate alındığında erkeklerin kadınlara kıyasla daha pozitif tutuma sahip olduğu ve daha sık cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunduğu görülmüştür (Tablo 2).

Cinsel içerikli mesajlaşma alt ölçek puanlarının yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Öte yandan ölçek puanları katılımcıların mağdur olma durumuna göre incelendiğinde, öznel norm ($F=6,794$; $p<0,01$), eylemde bulunma olasılığı ($F=12,834$; $p<0,01$) ve eylemde bulunma sıklığı ($F=33,099$; $p<0,01$) alt ölçeklerinden alınan puanların anlamlı bir farklılık gösterdiği; tutum puanlarının ($F=0,99$; $p=0,753$) ise anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ortalamalar incelendiğinde, mağduriyet yaşamış katılımcıların eylemde bulunma olasılıklarının ve sıklıklarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir (Tablo 3).

Cinsel içerikli mesajlaşma ölçeğinin alt bileşenleri arasındaki anlamlı ilişkinin varlığını saptayabilmek adına yapılan korelasyon analizi sonucunda tüm bileşenler arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. En güçlü korelasyonun eylemde bulunma olasılığı ile sırasıyla eylemde bulunma sıklığı ($r=0,608$; $p=0,000$) ve tutum ($r=0,561$; $p=0,000$) arasında olduğu gözlemlenmiştir.

Cinsel içerikli mesajlaşma eylemini gerçekleştiriyor olmanın tutum, öznel norm ve eylemde bulunma olasılığı açısından bir

farklılık yaratıp yaratmadığı incelendiğinde, bireylerin tutum ($F=17,219$; $p<0,01$), öznel norm ($F=6,794$; $p<0,01$) ve eylemde bulunma olasılıklarının ($F=29,411$; $p<0,01$) anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Alt ölçeklerden alınan puanların ortalamaları, cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunan katılımcıların tutumlarının daha olumlu, öznel normlarının daha kuvvetli ve eylemde bulunma olasılıklarının daha fazla olduğunu göstermektedir (Tablo 4).

Mağdur Olma Durumu

Katılımcıların %22,5'i (127) cinsel içerikli mesajlaşmadan dolayı mağduriyet yaşamıştır. Yaşanılan mağduriyetin

ciddiyetini 1'den 5'e kadar derecelendirenlerin sayısı 119'dur. Buna göre soruyu yanıtlayan katılımcıların %30,3'ü yaşadığı mağduriyeti "biraz ciddi", %23,5'i ise "ciddi" olarak nitelendirmiştir. Cinsiyet ve yaş değişkenlerinin mağduriyet derecesi üzerinde bir etkisi olup olmadığını görmek adına yapılan analizler sonucu, bireylerin mağduriyet derecesinin cinsiyete ($F=7,090$; $p<0,01$) göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, fakat yaşa ($F=1,475$; $p=0,227$) göre herhangi bir anlamlılığın bulunmadığı saptanmıştır. Cinsiyet değişkenine bağlı ortalamalara bakıldığında, kadınlar yaşamış oldukları mağduriyeti daha ciddi görürken erkeklerde bu oranın daha düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Cinsel içerikli mesajlaşma ölçeği puanlarının cinsiyete göre tek yönlü varyans analizi

Alt ölçekler	Cinsiyet	n	X	SS	F	p
Tutum	Kadın	398	60,11	11,96	11,265	0,001**
	Erkek	167	63,76	11,39		
Öznel norm	Kadın	398	50,61	8,31	0,684	0,409
	Erkek	167	49,43	10,12		
Eylemde bulunma olasılığı	Kadın	398	55,76	14,64	0,065	0,799
	Erkek	167	56,11	15,59		
Eylemde bulunma sıklığı	Kadın	398	13,33	8,20	5,774	0,017*
	Erkek	167	15,16	8,36		

* $p<0,05$, ** $p<0,01$

Tablo 3. Cinsel içerikli mesajlaşma ölçeği puanlarının mağdur olma durumuna göre tek yönlü varyans analizi

Alt ölçekler	Mağdur olma durumu	n	X	SS	F	p
Tutum	Evet	127	61,48	11,43	0,099	0,753
	Hayır	438	61,10	12,05		
Öznel norm	Evet	127	52,20	9,37	6,794	0,009**
	Hayır	438	49,88	8,67		
Eylemde bulunma olasılığı	Evet	127	59,99	13,17	12,834	0,000**
	Hayır	438	54,66	15,18		
Eylemde bulunma sıklığı	Evet	127	17,50	7,52	33,099	0,000**
	Hayır	438	12,82	8,20		

* $p<0,05$, ** $p<0,01$

Tablo 4. Alt ölçek puanlarının cinsel içerikli mesajlaşma durumuna göre tek yönlü varyans analizi

Alt ölçekler	Cinsel içerikli mesajlaşma durumu	n	X	SS	F	p
Tutum	Evet	538	61,65	11,69	17,219	0,000**
	Hayır	27	52,04	12,72		
Öznel norm	Evet	538	52,20	9,37	6,794	0,009**
	Hayır	27	49,88	8,67		
Eylemde bulunma olasılığı	Evet	538	56,60	14,63	29,411	0,000**
	Hayır	27	41,04	12,86		

* $p<0,05$, ** $p<0,01$

Mağduriyet şeklini raporlayan katılımcıların sayısı 121'dir. Buna göre, katılımcıların %40,6'sının duygusal ve psikolojik problemler yaşadığı, %24'ünün üçüncü şahısların durumdan haberdar olmasıyla mağdur edildiği, %23,1'inin ise şantaja maruz kaldığı görülmektedir. Katılımcıların %7'si dışlandı; %1'den daha azı ise maddi kayıp yaşadığını belirtmiştir. Bunun yanı sıra, katılımcıların mağduriyetinin tek bir şekilde sınırlı kalmadığı, çoğunun birden fazla şekilde mağdur edildiği belirlenmiştir (Tablo 5).

TARTIŞMA ve SONUÇ

2000'lerin başından bu yana gelişerek ve yaygınlaşarak bir trend haline gelen cinsel içerikli mesajlaşma dünya genelinde birçok araştırmaya konu olmuştur. Literatürde farklı başlıklar altında ele alınan cinsel içerikli mesajlaşma; içeriği ve sıklığı, bireylerin bakış açısını ve motivasyonunu anlama, medyanın cinsel içerikli mesajlaşma üzerindeki etkisi, cinsiyet üzerinden ortaya çıkan farklılıklar, cinsel içerikli mesajlaşmanın olası negatif sonuçları ve bunların bireyin hayatında yarattığı problemler gibi çeşitli konular üzerinden incelenmektedir. Bu noktada cinsel içerikli mesajlaşma böylesine global bir kavram haline gelmişken Türkiye örneğinde sınırlı sayıda araştırma olması ve genellikle dolaylı yoldan cinsel içerikli mesajlaşmaya değinilmesi konunun önemini ve araştırılmasının gerekliliğini bir kez daha hatırlatmaktadır.

Bu araştırmada örneklemin çoğunluğu kadın, 18-24 yaş aralığında, lisans mezunu, heteroseksüel, ilişkisi olmayan ve internet kullanım süresi 3-5 saat aralığında olan bireylerden oluşmaktadır. Araştırma örnekleminin yaklaşık %95 oranında oldukça büyük çoğunluğu cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmaktadır. Bu oran dünya genelinde yapılmış araştırmalardan derlenerek oluşturulan sistematik literatür analizindeki oranlarla kıyaslandığında (10), yaygınlığın ortalamanın oldukça üzerinde olduğu görülmüştür. Ne var ki, cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik keskin bir tanımın yapılamaması ve bu davranış altında değerlendirilen kriterlerin çeşitliliği oranların değişkenliğine yol açmaktadır. Nitekim literatürde daha spesifik tanım üzerinden yapılan veya belirli bir zaman aralığı çerçevesindeki cinsel içerikli mesajlaşma eylemine odaklanan çalışmaların sonucunda cinsel içerikli

mesajlaşmanın yaygınlık oranının daha düşük bulunduğu gözlemlenmiştir. Buradan hareketle, bu çalışmada daha geniş bir cinsel içerikli mesajlaşma tanımı kullanılması oranın diğer çalışmalara kıyasla daha yüksek çıkmasına sebebiyet vermiş olabilir. Önceki çalışmaların mesaj gönderme ve alma sıklığına ilişkin verileri göz önünde bulundurulduğunda, oranın ortalama %50 civarında olup mesaj alma sıklığının göndermeye kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir (10). Bu bağlamda araştırma örnekleminde mesaj gönderme ve alma sıklığının benzer örnekleme (katılımcı sayısı, yaş aralığı bakımından) sahip çalışmalarla kıyasla (32,33) yakın oranda olduğu görülmüştür. Öte yandan çoğu çalışmaya paralel olarak, cinsel içerikli mesaj alma sıklığının gönderme sıklığına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda mesaj alma davranışının göndermeye kıyasla daha pasif olması; öte yandan mesaj göndermenin ise aktif bir eylem ve sorumluluk getirmesi (10) ve buna bağlı olarak bireyin sadece mesaj almakla cinsel içerikli mesajlaşma eylemine dahil olmadığını düşünmesi bu durumun bir açıklayıcısı olabilir.

Katılımcıların eylemde bulunma olasılığını artıran en önemli faktörler literatüre paralel olarak (32) cinsel içerikli mesajlaşmanın partnerle (eş, sevgili) yapılıyor olması ve ilişkideki güven hakimiyetidir. Bu durum, bireylerin romantik ilişkinin sağladığı güven ortamı ve tanıdık, güvenilir kimselerle bu eylemi gerçekleştiriyor olmanın cinsel içerikli mesajlaşma sonucunda ortaya çıkabilecek olumsuz durumları en aza indirgeyeceğine olan inançlarıyla açıklanabilir. Nitekim cinsel içerikli mesajlaşma ve riskli cinsel davranışı ele alan bir çalışmada da bireylerin eylemde bulunmasını etkileyen faktörlerden birinin davranışı ne kadar güvenilir gördüğüyle ilgili olduğu belirtilmiştir (34). Bireylerin cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmalarında en etkili iki temel faktör olan ilişkiye heyecan katmak ve partnerlerine seksi sayılabilecek bir sürpriz yapabilme durumu da yine ilişki ve partner konseptlerini öne çıkararak; cinsel içerikli mesajlaşmanın ilişkinin olağan seyrini hareketlendiren bir davranış olarak görüldüğünü gözler önüne sermektedir.

Cinsel içerikli mesajlaşma davranışı oldukça yaygın olsa da eylemde bulunan ve bulunmayan bireylerin tutum, öznel norm ve eylemde bulunma olasılıkları bakımından oldukça büyük farklılıklardan söz edilebilir. Bu doğrultuda hayatında hiç cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmamış bireylerin tutumları daha olumsuz yönde; bu davranışın sosyal çevrelerinde de daha az kabul gördüğü saptanmıştır. Bununla birlikte literatüre paralel olarak (3), davranışın gerçekleşmesini yordayıcı bir faktör olan eylemde bulunma olasılığı da daha önce cinsel içerikli mesajlaşma davranışını deneyimlememiş bireylerde diğerlerine göre oldukça düşüktür.

Literatürde çoğunlukla kadınların cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunduğu gözlemlense de (35,36) araştırma örnekleminde kapsamında erkekler daha sık cinsel içerikli

Tablo 5. Mağduriyet şekillerine göre frekans ve yüzdeler (n=121)

Mağduriyet şekilleri	n	%
Duygusal ve psikolojik problemler	93	40,6
Üçüncü şahısların haberdar olması	55	24
Şantaja maruz kalma	53	23,1
Dışlanma	16	7
Diğer	10	4,4
Maddi kayıp	2	0,9

*Çoklu yanıt verilebildiğinden n sayısı örneklemin hacmini geçmektedir

mesajlaşma eyleminde bulunmaktadır. Kadınların cinsel içerikli mesajlaşma sonucunda daha olumsuz beklentilere sahip olması (32) davranışta bulunma sıklıklarının etkileyen bir faktör olarak ele alınabilir. Öte yandan toplumdaki cinsiyet algısının bu durum üzerindeki etkisinden söz edilebilir. Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunan kadın ve erkeklerin toplum tarafından farklı tepkiler görmesi, kadınların gönderdikleri mesajlar ya da fotoğraflardan ötürü kötü şekilde damgalanması (24) ve erkeklere kıyasla davranışlarından dolayı daha çok suçlanması gibi durumlar kadınların cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmalarına yol açabilecek faktörler olarak incelenebilir.

Buna ek olarak, erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik tutumları kadınlara kıyasla daha olumludur. Fakat kadın ve erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşma davranışının sosyal çevreleri tarafından ne derece kabul gördüğüne dair düşüncesinde (öznel norm) anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu noktada, erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşma sırasında daha zorlayıcı olması, paylaşımları üzerinden uygunsuz şakalar ve yorumlarda bulunması ve bunu bir sorun olarak görmemesine yönelik geçmiş bulgular (37) kadınların yaşadığı tecrübeden hoşnut olmamasına; dolayısıyla daha olumsuz bir tutuma sahip olmasıyla ilişkilendirilebilir. Ayrıca, olumsuz tutuma sahip olmanın davranışı gerçekleştirme üzerindeki etkisi düşünüldüğünde kadınların daha olumsuz bir tutuma sahip olması eylemde bulunma sıklıklarının daha az olmasının da bir açıklayıcısı olabilir.

Cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ve davranışta bulunma sıklığı yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu doğrultuda benzer yaş aralığındaki örnekleme yapılan önceki çalışmalar (32,33) da yaş ile cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ve sıklığı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığına yönelik bulgulara sahiptir. Dolayısıyla, cinsel içerikli mesajlaşma eylemine bakış açısının ve davranışta bulunma sıklığının farklı yaş gruplarından bireylerde benzer olduğunu ve yaş aralığı farketmeksizin çoğu insanın bu davranışta bulunduğunu söylemek mümkündür.

Cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ile cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma olasılığı ve sıklığı arasındaki anlamlı ilişki, bakış açısı daha olumlu yönde olan bireylerin eylemde bulunma ihtimalinin daha yüksek olduğunu ve buna bağlı olarak eylemde bulunma sıklıklarının da daha fazla olduğunu göstergesidir. Bu bağlamda bireylerin tutum ve öznel normlarının eylemde bulunmaya olan etkisi göz önünde bulundurulduğunda cinsel içerikli mesajlaşma kapsamında da Gerekçeli Eylem Kuramı'nın varlığından söz edilebilir (27).

Bir diğer önemli nokta, cinsel içerikli mesajlaşma eyleminden doğan mağduriyetin oranı ve ortaya çıkardığı sonuçlardır. Buna göre araştırma kapsamında cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunup mağduriyet yaşamış bireylerin oranı %22,5'tir. Mağduriyet yaşayanların çoğunluğu kadın olmakla

birlikte kadınlar yaşadıkları bu mağduriyeti erkeklere kıyasla daha ciddi olarak nitelendirmiştir. Bahsedilen bulgular geçmiş çalışmalarla örtüşmektedir. Nitekim Burén ve Lunde (25) kadınların cinsel içerikli mesajlaşma sonucu yaşadığı olumsuz deneyimlerin erkeklerden daha fazla olduğunu belirtmektedir. Erkeklerin daha çok cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmasına rağmen kadınların daha çok mağduriyet yaşıyor oluşu toplumsal cinsiyet rolleri ve bireylerin cinsiyet algısına yönelik tutumlarıyla ilişkilendirilebilir. Nitekim erkekler bu davranışı buldukları sosyal çevrede bir değer kazanma aracı olarak görmekte ve dolayısıyla davranışın daha kabul edilebilir olduğunu -özellikle partnerler arası ilişki sona erdiyse- düşünmektedir (38). Cinsel içerikli mesajların yayılmasının erkekler tarafından "eğlenceli bir durum" olarak nitelendirilmesi (38) ve erkeklerin kadınlara kıyasla mesaj yayma davranışını daha çok göstermesi (22) gibi bulgular bahsedilen düşünceyi destekler niteliktedir. Bununla birlikte cinselliğe yönelik toplumsal normların içerisindeki kadının cinsel davranışını cezalandıran algı, kadınlarda cinsel içerikli mesajlaşma ve mağduriyet arasındaki ilişkiyi güçlendirmekle beraber ortaya çıkan mağduriyetlerin sebebinin ve ciddiyetini belirlemede önemli rol oynamaktadır. Kadınlar cinsel içerikli mesajlaşma sırasında daha fazla baskı ve zorlamaya maruz kaldığını; erkeklerin rüşvet, tehdit veya zorlama gibi yollarla kendilerine fotoğraf göndermelerini istediklerini ve sonrasında bu fotoğrafların şantaj ya da intikam amaçlı çeşitli sitelerde paylaşılabilirdiğini belirtmiştir (24). Dahası, cinsel içerikli mesajlaşma karşılıklı bir davranış olmasına rağmen bu tarz fotoğraflar gönderen kadınların çoğu "fahişe" ya da böyle bir paylaşımında bulunacak kadar "salak" olmak gibi damgalara maruz kalmıştır (24). Dolayısıyla kadınların rutin bir şekilde bu tarz paylaşımlarda buldukları için suçlanması olumsuz deneyimleri artırmakta ve kadınların daha fazla mağduriyet yaşamasına sebep olmaktadır. Öte yandan kadınların mağduriyet riskinin böylesine fazla olması da cinsel içerikli mesajlaşma davranışından kaçınmaya sebebiyet verebileceğinden erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşma yaygınlığının daha fazla olmasını açıklayıcı faktörlerden biri olarak ele alınabilir.

Cinsel içerikli mesajlaşmadan doğan mağduriyetin ciddiyetini belirlemede yaşanan mağduriyetin türü de oldukça önem arz etmektedir. Buna göre yapılan araştırma bulguları bireylerin en çok duygusal ve psikolojik problemler yaşadığı yönündedir. Nitekim alanda yapılmış daha önceki çalışmalar da ruh sağlığına yönelik problemlerin cinsel içerikli mesajlaşmanın olumsuz bir sonucu olduğuna dair bulgular ortaya koymuştur (9,10). Özellikle güven sorunları, travma sonrası stres bozukluğu, özgüven kaybı, anksiyete ve depresyon gibi problemlerle birlikte inkar etme, aşırı alkol tüketimi ve obsesyon geliştirme gibi negatif başa çıkma mekanizmalarının da ortaya çıktığı görülmüştür (39).

Üçüncü şahısların durumdan haberdar olması ve cinsel içerikli mesajlaşma üzerinden şantaja maruz kalma da en sık karşılaşılan diğer mağduriyet şekilleri olarak belirtilmiştir. Bu bağlamda çoğu katılımcının birden fazla mağduriyet şekline maruz kaldığını belirtmesi, yaşadıkları olumsuz tecrübelerin sonuçlarının tek bir şekilde sınırlı kalmadığının göstergesidir. Nitekim, Kowalski ve ark.'nın (21) çalışmasında da cinsel içerikli mesajlaşmanın üçüncü kişilerle paylaşılmasının mağdur için içinden çıkılması zor bir durum yarattığı; dolayısıyla birtakım psikolojik problemlere de yol açtığı saptanmıştır. Böylece yaşanan mağduriyetin bireyde yarattığı olumsuz sonuçların ve farklı olumsuzlukların birbirini takip etmesinin, ikincil mağduriyete ortam hazırladığı söylenebilir.

Son olarak mağduriyet yaşamış bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açıları incelendiğinde katılımcıların tutumlarının mağduriyet durumuna göre herhangi bir farklılık göstermediği; fakat öznel normlarının anlamlı bir farklılık barındırdığı görülmüştür. Bu doğrultuda, cinsel içerikli mesajlaşmadan mağduriyet yaşamış bireylerin tutumunu olumlu ya da olumsuz yönde etkilememektedir. Buna karşın, daha önce mağduriyet yaşamış olanların cinsel içerikli mesajlaşma eyleminin sosyal çevrelerinde kabul gördüklerine olan inancı ve bundan doğan sosyal baskı, mağduriyet yaşamayanlara göre daha yüksektir. Bireylerin öznel normlarının yüksek olmasının davranışı gerçekleştirmedeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda, daha önceki çalışmalarda yer alan (40) özellikle genç yetişkinlerin çevresindekileri örnek almasıyla ya da akran baskısından ötürü eylemde bulunması gibi durumlar bireylerin mağduriyetine sebebiyet veren bir faktör olarak ele alınabilir. Bir başka deyişle, bireylerin öznel normlarının yüksek olması onları cinsel içerikli mesajlaşma eylemine ittiğinden mağduriyet yaşamalarına sebebiyet vermiş olması mümkündür. Nitekim eylemde bulunma olasılığı ve sıklığının da mağduriyet yaşamış bireylerde daha yüksek olması bu düşüncüyü desteklemektedir.

Bu çalışma Türkiye sınırları içerisinde 18 yaş ve üzeri internet kullanıcısı bireylerde cinsel içerikli mesajlaşmanın yaygınlığını saptayabilmek, bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısını anlamak ve bu bakış açısını etkileyen faktörleri belirlemek, cinsel içerikli mesajlaşma eyleminin temelindeki sebepleri ve sonucunda ortaya çıkabilecek muhtemel olumsuzlukları anlamak adına gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçları, çok fazla göz önünde bulundurulmayan cinsel içerikli mesajlaşmanın aslında Türkiye'de de var olduğunu ve dikkate alınmaya değer olumsuzluklara da sebebiyet verebildiğini göstermiştir. Bu bağlamda, Türkiye'de cinsel içerikli mesajlaşmanın yerini bir nebze olsun belirleyebilmiş olmak gerek konuya yönelik farkındalığı artırma gerekse gelecekteki çalışmalara öncü olabilmek adına oldukça önem arz etmektedir. Çalışmaya katılan ve daha önce hiç cinsel içerikli mesajlaşmadığını belirten kişi sayısının diğer gruba

kıyasla oldukça az olması, cinsel içerikli mesajlaşmanın keskin bir çerçeve içinde tanımlanamıyor oluşu ve konuya dair geliştirilmiş, geçerlik ve güvenilirliği kanıtlanmış Türkçe bir ölçeğin bulunmaması araştırmanın sınırlıkları içinde gösterilebilir. Gelecek çalışmalarda daha geniş bir örneklem ile ergen ve genç yetişkinlerin de cinsel içerikli mesajlaşma davranışlarını incelemek daha kapsamlı ve verimli bilgiye ulaşabilmek, toplumun konuya dair farkındalığını daha fazla artırabilmek açısından fazlasıyla önem arz etmektedir. Ayrıca, farkındalığı artırmanın yanında olası mağduriyetlerin detaylandırılması ve mağdur bireylere yönelik çalışmaların yapılması yaşanacak olumsuzlukları mümkün olduğunca azaltmaya ve gelecek mağduriyetlerin önüne geçilmesine katkı sağlayabilir.

ETİK

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma için İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 10.02.2020 tarih ve 23375 sayılı yazı ile izin alınmış olup Helsinki Bildirgesi kriterleri göz önünde bulundurulmuştur.

Danışman Değerlendirmesi: İç ve dış danışmanlarca değerlendirilmiştir.

Yazarlık Katkıları

Konsept: D.E., N.Z., Dizayn: D.E., N.Z., Veri Toplama veya İşleme: D.E., Analiz veya Yorumlama: D.E., Literatür Arama: D.E., N.Z., Yazan: D.E.

Çıkar Çatışması: Yazarlar tarafından çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar tarafından finansal destek almadıkları bildirilmiştir.

KAYNAKLAR

1. Dake JA, Price JH, Mariarz L, Ward B. Prevalence and correlates of sexting behavior in adolescents. *American Journal of Sexuality Education*. 2012;7(1):1-15. <https://doi.org/10.1080/15546128.2012.650959>
2. Ostrager B. SMS. Omg! Lol! Ttyl: Translating the law to accommodate today's teens and the evolution from texting to sexting. *Family Court Review*. 2010;48(4):712-726. <https://doi.org/10.1111/j.1744-1617.2010.01345.x>
3. Hudson HK. Factors affecting sexting behaviors among selected undergraduate students [doctoral dissertation]. Carbondale: Southern Illinois University; 2011.
4. Bianchi D, Morelli M, Baiocco R, Chirumbolo, A. Psychometric properties of the Sexting Motivations Questionnaire for adolescents and young adults. *Rassegna di Psicologia*. 2018;33(3):5-18.
5. Döring N. Consensual sexting among adolescents: Risk prevention through abstinence education or safer sexting. *Cyberpsychology*. 2014;8(1):1-18. <https://doi.org/10.5817/CP2014-1-9>
6. Karaian L, Van Meyl K. Reframing risqué/risky: Queer temporalities, teenage sexting, and freedom of expression. *Laws*. 2015;4(1):18-36. <https://doi.org/10.3390/laws4010018>
7. Walrave M, Ponnet K, Van Ouytsel J, Van Gool E, Heirman W, Verbeek A. Whether or not to engage in sexting: Explaining adolescent sexting behaviour by applying the prototype willingness model. *Telematics and Informatics*. 2015;32(4):796-808. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2015.03.008>

8. Lippman JR, Campbell SW. Damned If You Do, Damned If You Don't...If You're a Girl: Relational and Normative Contexts of Adolescent Sexting in the United States. *Journal of Children and Media*. 2014;8(4):371-386. <https://doi.org/10.1080/17482798.2014.923009>
9. Dodaj A, Sesar K, Jerinić S. Relationship between sexting and psychological difficulties: prospective research. *Proceedings of the XVI European Congress of Psychology 2019*, July 2-5; Moscow, Russia.
10. Klettke B, Hallford DJ, Mellor DJ. Sexting prevalence and correlates: A systematic literature review. *Clin Psychol Rev*. 2014;34(1):44-53. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.10.007>
11. Mitchell KJ, Finkelhor D, Jones LM, Wolak J. Prevalence and characteristics of youth sexting: A national study. *Pediatrics*. 2012;129(1):13-20. <https://doi.org/10.1542/peds.2011-1730>
12. Cox Communications [Internet]. Teen online and wireless safety survey: Cyberbullying, sexting, and parental controls. 2009. [cited 2020 July 7] Available from: <https://www.scribd.com/doc/20023365/2009-Cox-Teen-Online-Wireless-Safety-Survey-Cyberbullying-Sexting-and-Parental-Controls>
13. Henderson L. Sexting and sexual relationships among teens and young adults. *McNair Scholars Research Journal*. 2011;7(1):31-39.
14. Henson B, Reyns BW, Fisher BS. Fear of crime online? Examining the effect of risk, previous victimization, and exposure on fear of online interpersonal victimization. *Journal of Contemporary Criminal Justice*. 2013;29(4):475-497. <https://doi.org/10.1177/1043986213507403>
15. Howard T. Sextortion: Psychological Effects Experienced and Seeking Help and Reporting Among Emerging Adults [doctoral dissertation]. Walden University; 2019.
16. Reyns BW, Burek MW, Henson B, Fisher BS. The unintended consequences of digital technology: Exploring the relationship between sexting and cybervictimization. *Journal of Crime and Justice*. 2013;36(1):1-17. <https://doi.org/10.1080/0735648X.2011.641816>
17. Walker K, Sleath E. A systematic review of the current knowledge regarding revenge pornography and non-consensual sharing of sexually explicit media. *Aggression and violent behavior*. 2017;36:9-24. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.06.010>
18. Tungate A. Bare necessities: the argument for a 'revenge porn' exception in Section 230 immunity. *Information & Communications Technology Law*. 2014;23(2):172-188. <https://doi.org/10.1080/13600834.2014.916936>
19. Osterday M. Protecting minors from themselves: Expanding revenge porn laws to protect the most vulnerable. *Ind L Rev*. 2015; 49(2):555-577. <https://doi.org/10.18060/4806.0075>
20. Salter M. Privates in the online public: sex(ting) and reputation on social media. *New Media and Society*. 2016;18(11):2723-2739. <https://doi.org/10.1177/1461444815604133>
21. Kowalski RM, Giumetti GW, Schroeder AN, Lattanner MR. Bullying in the digital age: A critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. *Psychological bulletin*. 2014;140(4):1073-1137. <https://doi.org/10.1037/a0035618>
22. Morelli M, Bianchi D, Baiocco R, Pezzuti L, Chirumbolo A. Sexting, psychological distress and dating violence among adolescents and young adults. *Psicothema*. 2016;28(2):137-142. <https://doi.org/10.7334/psicothema2015.193>
23. Lucero JL, Weisz AN, Smith-Darden J, Lucero SM. Exploring gender differences: Socially interactive technology use/abuse among dating teens. *Affilia*. 2014;29(4):478-491. <https://doi.org/10.1177/0886109914522627>
24. Walker S, Sancı L, Temple-Smith M. Sexting: Young women's and men's views on its nature and origins. *J Adolesc Health*. 2013;52(6):697-701. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2013.01.026>
25. Burén J, Lunde C. Sexting among adolescents: A nuanced and gendered online challenge for young people. *Computers in Human Behavior*. 2018;85:210-217. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.02.003>
26. Ajzen I, Fishbein M. Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research. Reading, MA: Addison-Wesley; 1975.
27. Ajzen I. Attitudes, personality, and behavior. Chicago, IL: Dorsey Press; 1988.
28. Fisher W, Fisher J, Rye B. Understanding and promoting AIDS preventive behavior: Insights from the theory of reasoned action. *Health Psychology*. 1995;3(14):255-264. <https://doi.org/10.1037/0278-6133.14.3.255>
29. Sheppard B, White K, Warshaw PR. The theory of reasoned action: A meta-analysis of past research with recommendations for modifications and future research. *Journal of Consumer Research*. 1988;15(3):325-343. <https://doi.org/10.1086/209170>
30. TÜİK [Internet] Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. "İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması 1. Düzey'e ve cinsiyete göre bireylerin internet kullanım oranı, 2011-2019"; c2018. [cited: 2019 Sep 11]. Available from: http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2606
31. Ergül, D. Cinsel İçerikli Mesajlaşmaya Bakış Açısının Mağduriyet ve Suç Korkusu Üzerinden İncelenmesi [dissertation]. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa; 2021.
32. Dir AL, Coskunpinar A, Steiner JL, Cyders MA. Understanding differences in sexting behaviors across gender, relationship status, and sexual identity, and the role of expectancies in sexting. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*. 2013;16(8):568-574. <https://doi.org/10.1089/cyber.2012.0545>
33. Drouin M, Landgraff C. Texting, sexting, and attachment in college students' romantic relationships. *Computers in Human Behavior*. 2012;28(2):444-449. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2011.10.015>
34. Champion AR, Pedersen CL. Investigating differences between sexters and non-sexters on attitudes, subjective norms, and risky sexual behaviours. *The Canadian Journal of Human Sexuality*. 2015;24(3):205-214. <https://doi.org/10.3138/cjhs.243-A5>
35. Reyns B, Henson B, Fisher B. Digital deviance: Low self-control and opportunity as explanations of sexting among college students. *Sociological Spectrum*. 2014;34(3):273-292. <https://doi.org/10.1080/02732173.2014.895642>
36. Stocker K. Young adults' experience of sexting in America [doctoral dissertation]. Alliant International University; 2013.
37. Jewell JA, Brown CS. Sexting, catcalls, and butt slaps: How gender stereotypes and perceived group norms predict sexualized behavior. *Sex Roles*. 2013;69(11-12):594-604. <https://doi.org/10.1007/s11199-013-0320-1>
38. Clancy EM, Klettke B, Hallford DJ. The dark side of sexting—Factors predicting the dissemination of sexts. *Computers in Human Behavior*. 2019;92:266-272. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.11.023>
39. Bates S. Revenge porn and mental health: A qualitative analysis of the mental health effects of revenge porn on female survivors. *Feminist Criminology*. 2017;12(1):22-42. <https://doi.org/10.1177/1557085116654565>
40. Walrave M, Heirman W, Hallam L. Under pressure to sext? Applying the theory of planned behaviour to adolescent sexting. *Behaviour & Information Technology*. 2014;33(1):86-98. <https://doi.org/10.1080/0144929X.2013.837099>